

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 714/2022-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku (sudca spravodajca) a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom Vladimírom Štefekom, Škultétyho 1, Bratislava, proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 1Tos/34/2022 z 21. marca 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkové východiská

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 20. mája 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Sťažovateľka navrhuje zrušiť namietané uznesenie, vec vrátiť na ďalšie konanie, prepustiť ju z väzby na slobodu a priznať náhradu trov konania.

2. Sťažovateľke bolo uznesením vyšetrovateľa Policajného zboru (ďalej len „PZ“) ČVS: ORP-1192/1-VYS-B2-2021 z 19. novembra 2021 (ďalej len „uznesenie o vznesení obvinenia“) vznesené obvinenie pre zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. d) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že sťažovateľka od presne nezisteného času neoprávnene prechovávala veľké plastové vrečko a 4 kusy menších vrecúšok s obsahom neznámej bielej kryštalickej látky v dosiaľ nezistenom množstve, 2 kusy sklenených fajok a 1 kus plastovej striekačky so zataveným koncom, ktoré vydala poverenému príslušníkovi po poučení a na výzvu podľa § 89a ods. 1 Trestného poriadku (ďalej len „TP“), obsahom ktorých bola psychotropná látka metamfetamín v množstve minimálne 10 mg absolútneho metamfetamínu.

3. Uznesením Okresného súdu Bratislava II z 21. novembra 2021 v spojení s uznesením krajského súdu bola sťažovateľka vzatá do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) TP. Prokurátor Okresnej prokuratúry Bratislava II podal na okresnom súde 4. februára 2022 na sťažovateľku pre už uvedený skutok obžalobu (č. k. 1 Pv 451/21/1102-21). Okresný súd uznesením č. k. 3T/12/2022 zo 17. februára 2022 v spojení s namietaným uznesením krajského súdu ponechal sťažovateľku vo väzbe a väzbu nenahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka.

4. Rozsudkom okresného súdu č. k. 3T/12/2022 z 12. mája 2022 bola sťažovateľka neprávoplatne uznaná vinnou z uvedeného skutku, za ktorý jej bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní 5 rokov a 8 mesiacov a trest prepadnutia vecí.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Sťažovateľka namieta, že k jej priznaniu došlo bez predošlého riadneho poučenia o zákaze sebainkriminácie a vykonanie úkonu podľa § 89a ods. 1 TP povereným príslušníkom PZ už malo vadu nezákonnosti. Tvrdí, že od začiatku vyšetrovania popierala držbu drogy, avšak po oznámení členom policajnej hliadky, že prokurátor dal poverenému príslušníkovi PZ súhlas na prehliadku motorového vozidla, sa sťažovateľka ešte pred príchodom povereného príslušníka PZ vyjadrila, že drogu kúpila za 1 000 eur. Následne po príchode poverený príslušník PZ už prehliadku vozidla nevykonával, ale len vyzval sťažovateľku na dobrovoľné vydanie vecí, na čo sťažovateľka výzve vyhovel.

6. Pred samotným začatím trestného stíhania mala sťažovateľku zastaviť policajná hliadka pre podozrenie zo spáchania priestupku na úseku bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky. Po zastavení vozidla mal jeden z policajtov svietiť baterkou do interiéru vozidla a následne bez súhlasu posádky otvoriť dvere spolujazdca, z miesta sedadla spolujazdca vziať, otvoriť čiernu koženú tašku, v nej nájsť menšiu tašku, v ktorej sa nachádzala neznáma kryštalická látka, všetko vrátiť späť na miesto a privolať povereného príslušníka PZ. Poukazuje na nezákonný postup policajnej hliadky, ako aj povereného príslušníka PZ.

7. Sťažovateľka tiež poukazuje na nález ústavného súdu č. k. III. ÚS 561/2021 z 21. decembra 2021, pričom dôvodí, že prípad preskúmaný v danom náleze sa vzťahuje obdobne aj na jej trestnú vec („doktrína plodov z otráveného stromu“). Tvrdí, že členovia policajnej hliadky po zastavení vozidla mali spoznať osobu jej priateľa, ktorý už bol v minulosti súdne trestaný, a po tomto zistení mali riešenie dopravného priestupku pretransformovať na prehliadku vozidla „kriminálne závadovej osoby“.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd v zmysle svojej ustálenej judikatúry zdôrazňuje, že väzba je najzávažnejším zásahom do osobnej slobody a do práv obvineného. Keďže ide o najzávažnejší zásah, vyžaduje po celý čas súdnu kontrolu jej ústavnosti a zákonnosti (III. ÚS 26/01). Ústavný súd už vo viacerých svojich rozhodnutiach zdôraznil, že jeho právomoc na rozhodovanie vo väzobných veciach predpokladá výlučne skúmanie toho, či sa v konaní pred väzobnými súdmi dodržali ústavno-

procesné princípy takého obmedzenia osobnej slobody, akým je väzba obvineného (II. ÚS 76/02, IV. ÚS 83/03, IV. ÚS 171/03).

9. Ústavný súd vo svojej judikatúre k čl. 17 ods. 2 ústavy tiež uviedol, že vo vzťahu k väzbe obsahuje také práva, akými sú napríklad právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu; právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná; právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie môže byť podmienené zárukou (III. ÚS 7/00, I. ÚS 100/04).

10. Z čl. 17 ods. 2 ústavy vyplýva neodmysliteľná súvislosť medzi väzobným dôvodom uvedeným v zákone a rozhodnutím sudcu alebo súdu, a to nielen pri rozhodnutiach o vzatí do väzby, ale aj počas ďalšieho trvania väzby. Zákonnosť väzby je zároveň determinovaná aj skutkovými okolnosťami, ktoré by svojou podstatou mali dať *ratio decidendi* (nosné dôvody) na uplatnenie vhodného zákonného ustanovenia. S touto konštatáciou úzko súvisí aj obsah základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy, z ktorého vyplýva oprávnenie konkrétnej osoby na preskúmanie okolností svedčiacich pre a proti väzbe, ale zároveň aj povinnosť súdu rozhodnúť na základe konkrétnych skutočností, a nie na základe abstraktnej úvahy (III. ÚS 271/07).

11. Obsah základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy je ustanovenie, podľa ktorého osobu možno do väzby vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu. Ústavný rámec dopĺňajú ustanovenia dohovoru, konkrétne čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru, podľa ktorého nikoho nemožno pozbaviť slobody, pokiaľ sa tak nestane v súlade s konaním ustanoveným zákonom, ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť osobe v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní a čl. 5 ods. 4 dohovoru, podľa ktorého každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

12. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru ústavný súd poukazuje aj na svoju ustálenú judikatúru, z ktorej vyplýva, že v týchto právach je obsiahnuté aj právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú dobu, ako aj právo byť prepustený počas konania (III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05), pričom prepustenie z väzby na slobodu môže byť v zákonom určených prípadoch podmienené zárukou (III. ÚS 7/00, IV. ÚS 181/07).

13. Ústavný súd zároveň považuje za potrebné zvýrazniť, že v každom jednotlivom prípade tvrdeného porušenia základného práva na osobnú slobodu je povinný pri svojom rozhodovaní prihliadať na konkrétne okolnosti preskúmvanej veci (II. ÚS 353/06, II. ÚS 142/07, II. ÚS 80/08, I. ÚS 59/2016, taktiež aj rozsudky Európsky súd pre ľudské práva vo veciach Letellier v. Francúzsko z 26. 6. 1991, Annuaire, č. 207; Navarra v. Francúzsko z 23. 11. 1993, Annuaire, č. 273-B a ďalšie).

14. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že pri rozhodovaní o väzbe musia byť súčasne splnené formálne predpoklady väzby, t. j. musí existovať uznesenie o začatí trestného stíhania a uznesenie o vznesení obvinenia, a materiálne predpoklady väzby, t. j. musia existovať skutočnosti osvedčujúce kvalifikované podozrenie, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol

spáchaný a má znaky trestného činu, a že sa obvinený trestného činu dopustil a zároveň musí existovať (trvať) niektorý z väzobných dôvodov uvedených v § 71 TP (III. ÚS 417/2011).

15. Vo vzťahu k preventívnej väzbe je potrebné uviesť, že táto musí byť odôvodnená konkrétnymi skutočnosťami, pričom samotný druh, charakter, rozsah či závažnosť trestnej činnosti nemôžu byť samým osobe dôvodom preventívnej väzby (III. ÚS 33/2021, bod 47, II. ÚS 792/2014).

16. Sťažovateľka odvodzuje nedôvodnosť jej väzobného stíhania v samotnom nezákonnom postupe policajnej hliadky, ako aj orgánov činných v trestnom konaní, na základe ktorého došlo podľa jej názoru k nezákonnému začatiu trestného stíhania.

17. Ústavný súd sa oboznámil s obsahom odôvodnenia namietaného uznesenia krajského súdu v spojení s odôvodnením uznesenia okresného súdu č. k. 3T/12/2022 zo 17. februára 2022 [právny názor zakotvený v ustálenej judikatúre ústavného súdu zahŕňa požiadavku komplexného posudzovania rozhodnutí všeobecných súdov, ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/09, II. ÚS 112/2020, III. ÚS 347/2021)].

18. Okresný súd odôvodnil potrebu ďalšieho väzobného stíhania sťažovateľky poukazom na charakter páchanej trestnej činnosti. Sťažovateľka sa mala opakovane dopustiť trestnej činnosti, pričom bola odsúdená za drogovú trestnú činnosť. Stíhaného skutku sa mala dopustiť počas plynutia skúšobnej doby podmieneného odsúdenia pre obdobnú trestnú činnosť. Poukázal na minutie sa represívnych účinkov predošlých uložených trestov. Vzhľadom na uvedené považoval okresný súd nahradenie väzby sťažovateľky dohľadom probačného a mediačného úradníka za nepostačujúci.

19. Krajský súd v namietanom uznesení uviedol, že sťažovateľka bola dosiaľ šesťkrát súdne trestaná prevažne pre majetkovú trestnú činnosť, avšak v roku 2019 aj pre drogovú trestnú činnosť, pričom jej bol uložený podmienený trest odňatia slobody so skúšobnou dobou v trvaní 3 rokov (do 8. novembra 2022, pozn.). Po tomto odsúdení bola v roku 2020 dvakrát odsúdená súdmi v Rakúskej republike. U sťažovateľky nebolo znaleckým dokazovaním preukázané, že by trpela závislosťou na drogách, avšak sama sťažovateľka priznala sporadický kontakt s ilegálnymi látkami (marihuana, metamfetamín, kokaín). Krajský súd sa stotožnil s názorom okresného súdu o nenahradení väzby sťažovateľky dohľadom probačného a mediačného úradníka. Vo vzťahu k námietke sťažovateľky o nezákonnom zaistení veci krajský súd uviedol, že týmito námietkami sa bude zaoberať súd v rámci rozhodovania vo veci samej.

20. Vzhľadom na uvedené ústavný súd poznamenáva, že materiálne predpoklady väzby v predmetnej veci sa v priebehu prípravného konania a súdneho konania pôvodné dôvodného podozrenia zo spáchania stíhaného trestného činu sťažovateľkou nerozptýlili, ale práve naopak, posilnili, keďže 12. mája 2022 bola sťažovateľka neprávoplatne za stíhaný skutok odsúdená (pozri bod 4 uznesenia).

21. Ústavný súd považuje odôvodnenie ďalšieho väzobného stíhania sťažovateľky a nenahradenia jej väzby miernejšími prostriedkami zo strany okresného súdu a krajského súdu za dostatočné. Súdny uviedli konkrétne dôvody, ktorými poukázali na potrebu ďalšieho väzobného stíhania sťažovateľky.

22. V súvislosti so sťažnosťnou argumentáciou týkajúcou sa nálezu vo veci sp. zn. III. ÚS 561/2021 ústavný súd uvádza, že posudzovaná vec je odlišná v podstatných skutočnostiach, a teda predmetný nález nie je aplikovateľný *per analogiam*. Ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že v posudzovanej

veci bol hneď po zistení podozrenia na drogovú trestnú činnosť aktivovaný postup smerom k prokuratúre, pričom bol daný súhlas na prehliadku iných priestorov a pozemkov (prehliadka motorového vozidla), čo vo veci sp. zn. III. ÚS 561/2021 absentovalo. Až po tomto postupe bola získaná biela kryštalická látka vo viacerých vrecúškach, sklenené fajky, ako aj plastová nádoba so zataveným koncom. Ústavný súd si všimol, že zápisnica o dobrovoľnom vydaní veci z 19. novembra 2021 obsahuje osobitné poučenie o zákaze sebainkriminácie, pričom to, že uvedené právo sťažovateľka má, preukázateľne vedela. Je to totiž zrejme aj z jej ďalšieho postupu v konaní, kde toto svoje právo v plnom rozsahu využívala.

23. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05).

24. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky ako celok odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. decembra 2022

Peter Straka
predseda senátu